

Barn- och Utbildningsnämnden

Datum	Diarienummer	Hid
2026-05-13	2026/105	2026.1142

Handläggare:
Stefan Ahlbäck
Telefonnummer:
0411577101
E-postadress:
stefan.ahlback@ystad.se

Barn- och utbildningsnämnden

4.2.1 Ordförandebeslut – Yttrande över Remiss av betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) Dnr U2025/02279

Delegeringsbeslut §2026/2-Per-Olof Lind 4.2.1-4.2.8 4.2 Allmänna ärenden och rättsfrågor

Beslutsunderlag

Delegationsordning antagen den 24 mars 2026 § 41
Regeringskansliets/Utbildningsdepartementets Remiss av betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) den 18 mars 2026

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Regeringskansliets/Utbildningsdepartementets Remiss av betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) Dnr U2025/02279.

Ystad kommun tillstyrker utredningens övergripande ambition att stärka elevhälsan och öka tillgängligheten till stöd för barn och unga. Kommunen avstyrker dock de delar av förslagen som innebär en förskjutning mot ett mer medicinskt, individriktat och åtgärdande uppdrag. En sådan utveckling riskerar att försvaga elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande funktion samt minska dess bidrag till skolans pedagogiska kärnuppdrag.

Övergripande synpunkter

Ystad kommun vill betona att tidiga insatser i ett utbildningsperspektiv i första hand handlar om att förebygga att svårigheter uppstår eller fördjupas. Detta förutsätter ett systematiskt arbete med tillgängliga och inkluderande lärmiljöer, undervisning av hög kvalitet samt tidig identifiering av riskfaktorer i organisation och undervisning. Utredningen innehåller flera positiva ansatser, men innebär sammantaget en förskjutning från ett systemperspektiv till ett individperspektiv. Detta riskerar att leda till att orsaker till svårigheter i högre grad lokaliseras till individen snarare än till lärmiljö och undervisning, att insatser sätts in sent i processen samt att resurser binds upp i åtgärdande arbete i stället för förebyggande.

Internationella åtaganden och rättighetsperspektiv

Ystad kommun vill särskilt lyfta FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt artikel 24 om rätten till utbildning samt dess tillämpning i svenska förhållanden (avsnitt 4.8.2). Konventionen innebär ett tydligt åtagande att säkerställa ett inkluderande utbildningssystem där barn och elever med funktionsnedsättning ges likvärdiga förutsättningar att nå utbildningens mål, möter en tillgänglig lärmiljö och får stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Till skillnad från Barnkonventionen innehåller denna konvention mer långtgående skrivningar om tillgänglighet och

anpassning i utbildningssystemet. Ystad kommun bedömer att flera av utredningens förslag riskerar att motverka dessa intentioner genom att förstärka ett individinriktat synsätt. Kommunen vill framhålla vikten av att fortsatt ligga i framkant i arbetet med rättighetsbaserade perspektiv.

Elevhälsans uppdrag och roll

Ystad kommun anser att elevhälsan ska vara en integrerad del av skolans pedagogiska kärnverksamhet. Utredningen skapar otydlighet i gränsdragningen mellan utbildningsuppdraget och hälso- och sjukvårdens ansvar. Det finns en påtaglig risk att elevhälsan utvecklas till en parallell struktur med vårdliknande funktioner. En sådan utveckling riskerar att förskjuta fokus från undervisning till behandling, förändra elevens roll från elev till patient samt skapa otydlighet i ansvarsfördelning.

Organisation av elevhälsan

Ystad kommun vill framhålla att organisatorisk flexibilitet är avgörande för kvalitet i elevhälsoarbetet. Ystads nuvarande kombination av central- och lokal organisering möjliggör både verksamhetsnära stöd och strategisk utveckling. En ökad nationell detaljstyrning riskerar att begränsa denna flexibilitet. Vidare behöver ansvarsfördelningen inom den medicinska elevhälsan tydliggöras, särskilt avseende vårdgivaransvar.

Konsekvenser för professionerna

Ystad kommun bedömer att utredningens förslag sammantaget innebär en förskjutning från förebyggande arbete till mer reaktiva och individfokuserade insatser.

Specialpedagoger och speciallärare

Den specialpedagogiska kompetensen är central för skolans möjligheter att arbeta systematiskt med tillgängliga lärmiljöer och undervisningsutveckling. Specialpedagogens uppdrag att analysera och utveckla verksamheten på organisations-, grupp- och individnivå är avgörande för skolans kompensatoriska uppdrag. Utredningens förslag riskerar att förskjuta fokus från lärmiljö och undervisning till individinriktade åtgärder, vilket kan leda till otydlig ansvarsfördelning och minskat utrymme för strategiskt arbete. För mindre verksamheter, där funktioner ofta kombineras, blir detta särskilt problematiskt. Ystad kommun vill understryka att specialpedagoger och speciallärare har olika men kompletterande kompetenser som båda behöver värnas.

Skolpsykologer

Skolpsykologens kompetens är central för analys på organisations- och gruppnivå samt för att förstå samspelet mellan lärande, hälsa och skolmiljö. För att denna kompetens ska få genomslag krävs kontinuerlig närvaro i verksamheten. Utredningens förslag riskerar att begränsa denna närvaro och reducera uppdraget till utredningar och punktinsatser, vilket innebär en förskjutning från förebyggande till reaktivt arbete.

Kuratorer

Ystad kommun tillstyrker förslaget om legitimation för kuratorer. Samtidigt innebär ett utökat vårduppdrag en risk för en oönskad rollförskjutning. Skolkuratorns uppdrag är en integrerad del av skolans pedagogiska- och sociala arbete. En utveckling mot ett mer behandlande uppdrag riskerar att förändra elevens roll, öka dokumentationskrav, påverka sekretessförutsättningar och minska utrymmet för förebyggande arbete.

Skolsköterskor och skolläkare

Utredningens förslag innebär en tydlig ambitionshöjning av det medicinska uppdraget. Detta förutsätter betydande resursförstärkningar avseende personal, lokaler och organisation. Ystad kommun bedömer att dessa krav i nuläget är svåra att uppfylla, särskilt med hänsyn till bristen på läkare. Det finns en risk att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet trängs undan till förmån för medicinska insatser.

Elevehälsogaranti

Ystad kommun ser positivt på intentionen att stärka tillgängligheten men bedömer att förslaget riskerar att bli administrativt styrande, prioritera kortsiktiga insatser och tränga undan planerade främjande- och förebyggande åtgärder.

Samverkan

Ystad kommun delar bedömningen att samverkan behöver stärkas, men vill betona att utmaningen främst ligger i bristande kapacitet och samsyn snarare än i avsaknad av strukturer. I detta sammanhang vill kommunen lyfta arbetssättet Backa barnet, som bygger på ett gemensamt ansvarstagande kring barn och unga i behov av stöd. Modellen utgår från tidiga, samordnade och behovsstyrda insatser där barnets perspektiv är helt centralt och där ansvar inte förskjuts mellan aktörer. Erfarenheter visar att framgångsrik samverkan förutsätter tydlig ansvarsfördelning, gemensamma arbetssätt och tillgång till rätt kompetens i rätt tid. Ystad kommun ser en risk att utredningen i för stor utsträckning fokuserar på strukturer, snarare än på dessa avgörande förutsättningar.

Genomförande och konsekvenser

Utredningen saknar tillräcklig analys av genomförbarhet, långsiktig kompetensförsörjning och konsekvenser för mindre verksamheter. Det behövs även en tydligare gränsdragning mellan utbildning och vård.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen innebär en betydande ambitionshöjning utan tillräcklig finansieringsanalys. Utan full kostnadstäckning finns en risk att resurser omfördelas från undervisningen, vilket motverkar reformens syfte.

Avslutande synpunkter

Ystad kommun bedömer att förslagen i nuvarande form riskerar att leda till en oönskad förskjutning bort från skolans kärnuppdrag. Långsiktigt hållbara lösningar för barns och elevers hälsa och lärande uppnås genom ett starkt förebyggande arbete, fokus på lärmiljö och undervisning samt en tydlig ansvarsfördelning mellan skola och hälso- och sjukvård. Detta är i linje med Sveriges åtaganden enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, där rätten till en inkluderande och tillgänglig utbildning tydligt fastslås.

Beslut

Barn- och utbildningsnämndens ordförande, efter samråd med presidiet, beslutar att godkänna förvaltningschefens yttrande och översänder det till Regeringskansliet/Utbildningsdepartementet.

Handläggare

Stefan Ahlbäck
Förvaltningschef

Beslutsfattare

Per-Olof Lind
ordförande Barn- och utbildningsnämnden

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ordförande barn- och utbildningsnämnden: Per-Olof
Lind (L)